

Fiilimsi (Eylemsi)

Fiilden türemiş olmakla birlikte bir fiil gibi çekimlenmeyen olumsuz biçimleri yapılabilen ve cümlede “isim, sıfat, zarf” görevinde kullanılan sözcüklerdir

BÜTÜN FİİLİMSİLER FİİLDEN TÜRER!!

YAPIM EKİ ALMIŞ SÖZCÜKLERDİR!!

FİİL GİBİ DEĞİLLERDİR

FİİL GİBİ ÇEKİMLENEMEZLER

FİİLİMSİLER

- Girişik birleşik cümle yaparlar
- Çatı eklerini alabilirler
- Fiilimsi ekleri fiilden isim yapan eklerdir

Eylemsiler görevleri ve anlamları

Bakımından Üç başlıkta incelenir

- İsim – Fiil (AD / eylem)
- Sıfat – Fiiller (Ortaç)
- Zarf – Fiil (Bağ – Fiil / Ulaç – Fiil)

İSİM-FİİL(AD-EYLEM)

Fiilerden”-mek, -mak, -me, -ma, -ış, iş” ekleriyle türeyen ve cümlede isim görevinde kullanılan sözcüklerdir. İsim-fiiller, isimlerin özelliklerini gösterir.

ÖRNEK: Bunları konuşmak bizi yoracak.

ÖRNEK: Yürümesi, konuşması tıpkı sen.

ÖRNEK: Yürüyüş düzeni için askerler sıraya geçti

UYARI

Kimi isim -fiiler, fiil anlamını yitirerek isimleşir, doğrudan doğruya isim olur

-mek, -mak isim fiil ekini almıştır. Fakat bu bir varlığın adıdır, Fiilimsiler varlığın adı değildir. Fiilimsiler eylemin adıdır.

Örnek: Ekmek, Kazma, Dolma, Sarma, Dondurma, Danışma

Sıfat-Fiil (Ortaç)!

Fiillerden “an,-ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş” ekleriyle türeyen ve cümlede sıfat görevinde kullanılan sözcüklerdir.

Sıfat-fiiller, sıfat tamamlaması ya da adlaşmış sıfat yapar

ÖRNEK:

- Tanıdık yüzler bulamadım bu şehirde
- Kullanılacak kağıt birinci kalite olmalı

UYARI!

Sıfat- fiil eki almış kimi sözcükler, fiilin anlamını yitirerek, doğrudan doğruya isim olur.

ÖRNEK: Yiyecek	içecek
Giyecek	Yakacak
Gelir	Gider

UYARI!

Sıfat-fiil eklerinden “mez, - ar, -acak, - miş kip ekleriyle karıştırılmamalıdır.

ÖRNEK: Yıkanmış çamaşırları bir güzel ütölemiş.

UYARI!

“-dik” ve “ – ecek” ekleri ile kurulan sıfat- fiiller, iyelik ekleri ile çekimlenebilir.

ÖRNEK: okuduğ-um kitap

ÖRNEK: gideceğ-im yol

DİKKAT!!

Sıfat-fiiller, ek fiil olarak yüklem olurlar

ÖRNEK: Hayatta başarılı olanlar, hep ilerleyenlerdir.

Zarf- fiil (Bağ Fiil/Ulaç-fiil)

Fiillerden “-ip, -erek, -ken, -ince, -meden, -meksizin, -dikçe , -ken, -eli, -esiye, -r...mez” ekleriyle türeyen ve cümlede zarf görevinde kullanılan sözcüklerdir.

BİLGİ NOTU:

Zarf-fiiller cümleye “zaman” ve “durum” anlamı katar. Cümlede “zarf tümlecisi” görevinde kullanılır.

ÖRNEK: Sorunlarımızı konuşarak çözümlenmeliyiz.

ÖRNEK: Zil durmaksızın çalıyor.

ÖRNEK: Çalıyı, sürüye sürüye götürüyordu.

ÖRNEK: Kitap okurken gözlüğünü takardı.

ÖRNEK: Acıkınca asabileşir.

ÖRNEK: Eve gelir gelmez seni sordu.

Ankara’ya geldikçe seni sorardı.

DİKKAT!!

“-ken” eki isim soylu sözcüklere de gelir ancak zarf yapsa bile zarf- fiil yapmaz!!

ÖRNEK: İstanbul’dayken çok mutluydum.